

Щодо підвищення кваліфікації лікарів загальної практики–сімейних лікарів з променевої діагностики

О.Ю. Качур¹, Г.О. Слабкий²

¹Міністерство охорони здоров'я України, м. Київ

²Донецький національний медичний університет ім. М.Горького

У ході соціологічного дослідження встановлено недостатній рівень теоретичної та практичної підготовки лікарів загальної практики–сімейних лікарів (ЛЗП–СЛ) до використання в своїй практичній діяльності променевих методів діагностики. ЛЗП–СЛ готові отримувати відповідні знання під час короткотривалих тренінгів.

Запропоновано організувати безперервне післядипломне навчання ЛЗП–СЛ з питань інтерпретації результатів променевих методів діагностики шляхом запровадження монотематичних короткотермінових тренінгів в організованих територіальних тренінгових центрах.

Ключові слова: лікарі загальної практики–сімейні лікарі, променева діагностика, теоретична та практична підготовка, підвищення рівня.

У ході реформування системи охорони здоров'я в країні [4] активно впроваджується надання первинної медико-санітарної допомоги на принципах загальної лікарської практики–сімейної медицини [2, 3, 5]. Лікарі загальної практики–сімейні лікарі (ЛЗП–СЛ) мають надавати медичну допомогу відповідно до своїх компетенцій, у тому числі проводити діагностику захворювань [7].

Мета дослідження: вивчити рівень теоретичної та практичної підготовки до використання променевих методів діагностики лікарями загальної практики–сімейними лікарями та запропонувати модель підвищення їхньої кваліфікації з практичного використання променевих методів діагностики.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

За спеціально розробленою анкетною було опитано 225 ЛЗП–СЛ, з яких 130 осіб працюють в сільській місцевості та 95 – у містах. Дослідження проводили серед ЛЗП–СЛ, які працюють як в пілотних з реформування системи охорони здоров'я регіонах, так і не пілотних. Активність респондентів склала 90,0%. Отримані результати обробляли за загальноприйнятими методами за допомогою пакету статистичного аналізу Statistica 6.0, Microsoft Excel.

Крім того, були використані наступні сучасні методи дослідження: бібліосемантичний, структурно-логічний аналіз, концептуального моделювання та системного підходу, а також метод соціального дослідження.

Були також використані результати власних досліджень [1, 6].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

На першому етапі дослідження було вивчено рівень самооцінки респондентів з питань теоретичної підготовки щодо показань до призначення променевих методів діагностики та інтерпретації результатів обстеження. Отримані результати наведено в табл. 1.

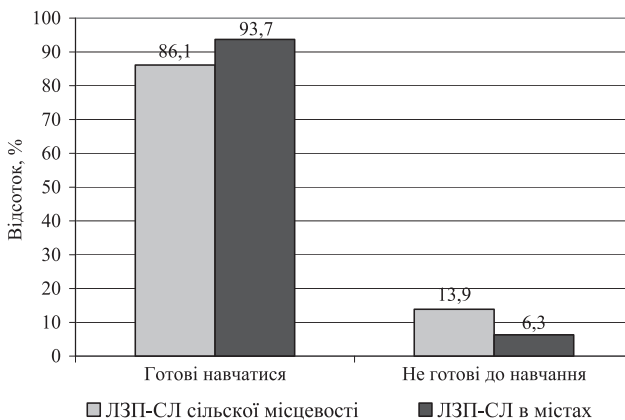
Згідно з даними дослідження, що наведено в табл. 1, видно, що ЛЗП–СЛ, які працюють як в містах, так і в сільській місцевості достатньо високо оцінили рівень своїх знань щодо призначення та інтерпретації результатів обстеження з використанням класичних методів променевої діагностики (рентгенографія, рентгеноскопія та ультразвукова діагностика – УЗД) і низько – до використання сучасних методів променевої діагностики (комп'ютерна томографія (КТ) та мікрохвильова резонансна томографія – МРТ).

Далі вивчали самооцінку респондентами рівня практичної підготовки до інтерпретації результатів променевих методів дослідження. Отримані результати наведено в табл. 2.

Наведені в табл. 2 результати соціологічного дослідження також зазначають більш високий рівень самооцінки практичних навичок з інтерпретації результатів променевої діагностики ЛЗП–СЛ, які працюють в містах, ніж в сільській місцевості. При цьому ЛЗП–СЛ оцінили рівень теоретичної підготовки більш високо, ніж рівень практичної підготовки.

Виходячи з наведеного, далі вивчали питання можливості отримати ЛЗП–СЛ консультації у лікарів з променевих методів діагностики (табл. 3).

Отримані в ході соціологічного дослідження дані (див. табл. 3) свідчать про більш високий рівень можливості отримання ЛЗП–СЛ консультації лікарів-спеціалістів з променевої діагностики щодо інтерпретації результатів обстеження за класичними методами променевої діагностики, ніж результатів сучасних методів дослідження. Це може свідчити про низький рівень застосування сучасних методів променевої діагностики на вто-

Рівень готовності ЛЗП–СЛ до практичного навчання інтерпретації результатів променевої діагностики на базі тренінгових центрів, %

Таблиця 1

Самооцінка ЛЗП–СЛ теоретичних знань з питань променевої діагностики, %

Вид дослідження	Працюючі в сільській місцевості			Працюючі в містах		
	Рівень знань					
	Достатній	Недостатній	Мінімальний	Достатній	Недостатній	Мінімальний
Показання до використання						
УЗД	65,4	18,4	16,2	87,4	8,4	4,2
КТ	3,8	13,1	83,1	14,7	20,4	65,3
МРТ	5,4	14,6	80,0	14,7	22,1	63,2
Рентгенографія	78,5	21,5	-	89,5	10,5	-
Рентгеноскопія	78,5	21,5	-	89,5	10,5	-
Інтерпретація результатів дослідження						
УЗД	62,3	19,2	18,5	77,9	15,8	6,3
КТ	3,1	13,1	83,8	5,3	21,1	73,6
МРТ	4,6	13,8	81,6	5,3	24,2	70,5
Рентгенографія	78,5	18,5	3,0	86,3	9,5	4,2
Рентгеноскопія	78,5	18,5	3,0	86,3	9,5	4,2

Таблиця 2

Самооцінка ЛЗП–СЛ практичних навичок з інтерпретації результатів променевої діагностики, %

Вид дослідження	Працюючі в сільській місцевості			Працюючі в містах		
	Рівень знань					
	Достатній	Недостатній	Мінімальний	Достатній	Недостатній	Мінімальний
УЗД	61,5	17,7	20,8	55,4	12,3	32,3
КТ	3,8	11,5	84,7	3,1	22,1	74,8
МРТ	3,1	12,3	84,6	3,4	21,1	75,5
Рентгенографія	78,5	18,5	3,0	87,4	12,6	-
Рентгеноскопія	78,5	18,5	3,0	87,4	12,6	-

Таблиця 3

Рівень можливості отримання ЛЗП–СЛ консультацій лікарів-спеціалістів з променевої діагностики, %

Вид дослідження	Працюючі в сільській місцевості			Працюючі в містах		
	Рівень можливості					
	Вільно консультується	Має складності	Не має можливості	Вільно консультується	Має складності	Не має можливості
УЗД	16,2	26,9	56,9	22,1	28,5	49,4
КГ	-	11,5	88,5	3,1	11,5	85,4
МРГ	-	13,0	87,0	3,1	29,2	67,7
Рентгенографія	41,5	43,8	14,7	70,0	26,9	3,1
Рентгеноскопія	41,5	43,8	14,7	70,0	26,9	3,1

ринному рівні надання медичної допомоги, де обстежуються пацієнти.

Результати соціологічного дослідження стали підґрунтям для розроблення системи підвищення рівня теоретичних знань та практичних навичок у ЛЗП–СЛ з питань променевої діагностики. Запропоновано при проходженні спеціалізації та передатестаційних циклів підвищення кваліфікації ЛЗП–СЛ запровадити спеціальні практичні заняття з питань променевої діагностики. Ураховуючи, що зазначену форму навчання в закладах післядипломної освіти лікарі проходять раз на п'ять років.

Визначено рівень готовності ЛЗП–СЛ до практичного навчання інтерпретації результатів променевої діагностики на базі тренінгових центрів, які створюються в усіх регіонах країни (малюнок). Готові навчатися питанням інтерпретації результатів променевої діагностики на базі тренінгових

центрів: ЛЗП–СЛ, які працюють в сільській місцевості – 86,1% та які працюють в містах – 93,7%. Не готові до навчання відповідно 13,9% та 6,3% ЛЗП–ЛМ.

Отримані дані свідчать про готовність переважної більшості ЛЗП–СЛ, які працюють як у містах, так і в сільській місцевості до навчання з питань променевої діагностики в тренінгових центрах.

Тренінгові центри рекомендується створювати за територіальним принципом на базі провідних центрів ПМСД. До проведення практичних занять із ЛЗП–СЛ з питань променевої діагностики рекомендується залучати професорсько-викладацький склад вищих медичних навчальних закладів та практичних лікарів, які працюють в закладах охорони здоров'я другого та третього рівнів медичної допомоги. Для проведення занять складають їхній річний та поточний плани, а групи формують таким чином, щоб під час

тренінгу всі його учасники мали можливість взяти участь у клінічному аналізі випадків променевої діагностики з використанням певних діагностичних методів. Такі тренінги мають бути монотематичними та тривати не більше двох днів.

ВИСНОВКИ

Установлено недостатній рівень теоретичної та практичної підготовки ЛЗП–СЛ до використання в своїй практичній

діяльності променевих методів діагностики та їхньої готовності отримувати відповідні знання під час короткотривалих тренінгів.

Запропоновано організувати безперервне післядипломне навчання ЛЗП–СЛ з питань інтерпретації результатів променевих методів діагностики шляхом запровадження монотематичних короткотермінових тренінгів в організованих територіальних тренінгових центрах.

О повышении квалификации врачей общей практики–семейных врачей по вопросам лучевой диагностики А.Ю. Качур, Г.А. Слабкий

В ходе социологического исследования установлен недостаточный уровень теоретической и практической подготовки врачей общей практики–семейных врачей (ВОП–СВ) по вопросам использования в своей практической деятельности лучевых методов диагностики. ВОП–СВ готовы получать необходимые знания при обучении на кратковременных тренингах.

Предложено организовать непрерывное последипломное обучение ВОП–СВ по вопросам интерпретации результатов лучевых методов диагностики путем проведения кратковременных монотематических тренингов на базе территориальных тренинговых центров.

Ключевые слова: врачи общей практики–семейные врачи, лучевая диагностика, теоретическая и практическая подготовка, повышение уровня.

About professional development of general practitioners–family doctors concerning radiodiagnosis A. Yu. Kachur, G. A. Slabkiy

During sociological research insufficient level of theoretical and practical training of general practitioners – family doctors concerning use in the practical activities of ray methods of diagnostics is established. General practitioners – family doctors are ready to gain necessary knowledge when training on short-term trainings.

It is offered to organize continuous postdegree training of general practitioners – family doctors concerning interpreting of results of ray methods of diagnostics by carrying out short-term monothematic trainings on the basis of the territorial training centers.

Key words: general practitioners – family doctors, radiodiagnosis, theoretical and practical preparation, level rising.

Сведения об авторах

Качур Александр Юрьевич – Министерство здравоохранения Украины, 01021, г. Киев, ул. Грушевского, 7

Слабкий Геннадий Алексеевич – Донецкий национальный медицинский университет имени М. Горького, 83003, г. Донецк, проспект Ильича, 16; тел.: (062) 344-29-78. E-mail: g.slabkiy@mail.ru

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Качур О.Ю. Характеристика можливості використання лікарями загальної практики–сімейної медицини променевих методів діагностики / О.Ю. Качур, Г.О. Слабкий // Сімейна медицина. – 2013. – №6. – С. 109–111.
2. Лехан В.М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: Український вимір / В.М. Лехан, Г.О. Слабкий, М.В. Шевченко // Україна. Здоров'я нації. – 2010. – № 1 (13). – С. 5–23.
3. Порядок організації надання медичної допомоги та забезпечення маршрутів пацієнта лікарем загальної практики–сімейним лікарем при різних клінічних станах та захворюваннях : метод. рекомендації / Л.Ф. Матюха, В.М. Лехан, Н.Г. Гойда [та ін.]. – К.: МОЗ, УІСД, 2011. – 43 с.
4. Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві: Закон України від 07.07.2011 № 3612-VI [Електронний документ]. – Режим

доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua> – Назва з екрану.

5. Ситуаційний аналіз розвитку сімейної медицини в Україні. 2010 р. / О.І. Антонішин, П.С. Бондарчук, М.В. Денисенко [та ін.]; за ред. Г.О. Слабкого. – К.: МОЗ, ДУ «УІСД МОЗ України», 2011. – 28 с.
6. Слабкий Г.О. Оцінка амбулаторними пацієнтами Центральних районних лікарень доступності та якості променевої діагностики / Г.О. Слабкий, О.Ю. Качур // Матеріали Міжнародної науково-

практичної конференції «Роль і місце медицини у забезпеченні здоров'я людини у сучасному суспільстві». Одеса, 27 грудня 2013 р. – С. 107–110.

7. Науково обґрунтовані підходи до кваліфікаційної характеристики лікаря загальної практики–сімейного лікаря з позиції компетентісного підходу : метод. рекомендації / НМАПО ім. П.Л. Шупика, ДУ «Укр. ін-т стратегічних досліджень МОЗ України»; уклад.: Л.Ф. Матюха, Н.Г. Гойда, В.Г. Слабкий, М.В. Олійник. – К., 2010. – 27 с.

Статья поступила в редакцию 17.02.2014